

שפרה!

על המלחמה בעצבות

(1) ספר שמות פרק א

(טו) ויאמר מלך מצרים למיילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה: (טז) ויאמר ביילדך את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא וקמטן אתו ואם בת הוא וקיה: (יז) ותיראן המיילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים וסתנין את היילדים:

בעל הטורים על שמות פרק א פסוק טו

שפרה - ב' במסורה מתרי לישני. אשר שם האחת שפרה. ברוחו שמים שפרה (איוב כו, יג). כי דרך המילדת שפעמים שהולד נוצר מת ולוקחת המילדת שפופרת של קנה ומשימה תוך מעיו של הולד ומנפחת בו ומשיבה רוח לולד. וזהו שפרה לשון שפופרת. ד"א למה נקראת שמה שפרה שמשפרת את הולד, אף ברוחו שמים שפרה, שהקב"ה שפר השמים:

(126) ספר ליקוטי הלכות או"ח - הלכות ברכת הודאה הלכה ו

וזה בחינת מה שגזר פרעה כל הבן היולד וכו' אם בן הוא וקמטן אתו ואם בת היא וקיה. כי בן סטרא דדכורא בחינת שמחה בחינת בן חכם ישמח אב. ובת סטרא דנוקבא ששם עקר אחיות העצבות בחינת רגליה יורדת מנת וכו'. כי רצה להגביר סטרא דנוקבא בחינת עצבות שזה עקר תקף הגלות כנ"ל. וזה ותיראן המיילדת את האלקים ולא עשו כאשר דבר אליהן פרעה מלך מצרים וסתנין את היילדים, המיילדות הם בחינת צדיקי הדור שהם מיילדות, שהם מולידין תלמידים הגונים בישראל שנתשבו כאלו ילדם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שהם עשו בהפך מדעת הסטרא אקרא שהיא בחינת פרעה ומצרים שכל עסקיהם להגביר העצבות בכמה נכלים וערמומיות, העקר על - ידי טרדת הממון והפרנסה, ולפעמים על - ידי סברות ההפוכות שלהם שגמשכין מהיכלי התמורות שמשליכין את האדם על - ידי התוכחה שאינה כראוי שלהם וכו'. (ואין כאן מקומו להאריך בזה וענין במקום אחר מזה). אבל המיילדות הנזכרות לעיל בחינת צדיקי אמת הם עושים בהפך, שלא די שאינם משליכין את האדם בדבריהם כרצון הסטרא אקרא חס ושלום, אף גם וסתנין את היילדים, שהם מחיין את היילדים שהם תלמידיהם הנלוים אליהם שמתניין אותם בדבריהם האמתיים ומשיבין את נפשם בשבעה משיבי טעם ומשמחים אותם בכלם ובדרכי עצומיהם העמקות וכו' וכו' ל. ועל - בן נקראו המיילדות שפרה ופועה, שפרה על שם שמשפרת את הולד, ופועה על שם שפועה לולד וכו', כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי כן נוהגין הצדיקים אמתיים עם נפשות ישראל הנלוים אליהם שמשפרין אותם ומניין אותם בכל מיני עצות להחיותם ולחזקם בכל נקדה ונקדה טובה שמוציאין בהם וכו', וכן פועין אליהם כמו לילד ממש ששורקין ופועין להם לכל ניחוי להפיל עצמן בשום אופן רק יבטחו בהסדי ה' כי לא תמנו וכו'. ובגדל פח הצדיקים כי לא יעזב אותם לעולם ולא כחטאינו יעשה לנו כי לעולם יש תקנה וכו'. (כמבאר הרבה מזה בספרים קדושים ובפרט בדברינו עין שם היטב)

וזהו, "ויאמר מלך מצרים למיילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה". מיילדות העבריות זה בחינת צדיקי הדור שעוסקים להוליד בישראל תולדות קדושות, שהם תורה ומעשים טובים, כי עקר תולדותיהן של צדיקים הוא מעשים טובים. כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה. וזהו, אשר שם אחת שפרה ושם השנית פועה. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, שפרה, שמשפרת הולד. פועה, שפועה ומדברת והוגה לנלד כדרך הנשים המפסות תינוק הבוכה, הינו בחינה הנ"ל. מה שהצדיקים מהזקים את ישראל על - ידי הדרכים הקדושים הנ"ל ומשפרין אותם על - ידי שמוצאין בהם גם עתה נקודות טובות, שזהו בחינת הנך יפה רעיתי. וכמו שפרש רש"י שם. וזהו בחינת שפרה, שמשפרת את הולד כנ"ל. וזהו בחינת פועה, שפועה והוגה ומדברת לנלד כדרך שמפסין תינוק וכו', כי כן הוא ממש עסקי הצדיקים עם ישראל שפועין והגין ומדברין עמהן ושורקין ומצפצפין ומרמזין אליהם להזקם לעוררם ולהגביהם ולהרימם מכל מיני גפילות וירידות והשלכות שלהם שינרזו בכל יום ובכל עת להתעורר מקדש בעבודת ה' בכל מה שיוכלו לחטף. והוא ממש כדרך שמפסין תינוק הבוכה, שזהו בחינת פועה כנ"ל. והדברים מובנים לכל אחד למי שיודע רחמנות הצדיקי אמת עלינו אשר על ידם ה' יתברך מחזק ומנחם אותנו בבחינת כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנטחמכם וכו'. ופרעה הרשע, שהוא הסטרא אחרא, הוא ההפך מכל זה שרוצה רק להגביר הרע חס ושלום, כנ"ל. ועל - פן אמר למיילדות העבריות אשר שם וכו', שגוזר עליהם לעשות בהפך מזה חס ושלום, וזהו, "אם בן הוא נהמימן אתו אם בת הוא נחיה". כי בן הוא בחינת ישוב הדעת, סטרא דדכורא שמשם כל הטוב והוא רוצה להמית ולהשפיל הטוב בחינת בן ולהחיות סטרא דנוקבא, שמשם עקר אחיות הרע והדינים, כי הוא בחינת דעת שאינו מישב, בחינת עצבות ומרה שחורה שרוצה להגביר הרע על הטוב, להפיל עצבות ומרה שחורה על כל אחד שלא יהיה נכר הטוב שבו ולהמית אותו על - ידי זה חס ושלום, אף המיילדות לא שמעו אליו ולא עשו כדבר פרעה, "נתחנן את הילדים", שעסקו רק להחיות ולחזק את הילדים, שהם בני הנעורים הרוצים לגשת אל הקדש, שצריכין רק להחיותם ולחזקם בכל מיני חיות והתחזקות על - פי הדרכים הנ"ל ועל - פי שארי דרכים קדושים ששמענו ממנו זכרוננו לברכה, שכל זה הוא בחינת נתחנן את הילדים

ליקוטי מוהרן קמה

עצבות הוא מדה רעה מאד. ומה שהאדם אינו נוסע להצדיק, הוא מחמת עצבות וכבודות. וכן מה שאינו מתפלל כראוי, הוא מחמת עצבות ועצלות. הינו מחמת חסרון אמונה, כי בנדאי אם הנה לו אמונה שלמה, והנה מאמין שהשם יתברך עומד עליו, ושומע כל דבור ונדבור שיוצא מפיו, ומאזין לקול תפלתו, בנדאי לא הנה לו שום עצבות ועצלות וכבודות בתפלתו, ובנדאי הנה מתפלל כראוי. אף עקר בלבול התפלה, הוא בא מחמת חסרון אמונה. ועל - פן נופל עליו עצלות ועצבות, ומבלבל את תפלתו:

כי עקר העצבות והעצלות, הוא מחמת חסרון אמונה. כמו למשל, כשמניחין חטה בארץ טובה, אזי הוא גדל וצומח יפה, ואינו מזיק לו שום רוח ולא זיקים ורעמים, וזה מחמת שיש פח הצומח וכח הגודל, על פן אינו מזיק לו שום דבר. אבל כשנותנין החטה בארץ שאינה טובה לזריעה, אזי הוא נרקב בארץ, מחמת שאין לו פח הצומח וכח הגודל. ואמונה היא בחינת פח הגודל וכח הצומח,